

Lokalekonomisk analys i **Horndal**

*”I Horndal finns
kraften och viljan”*

Inledning

En lokalekonomisk analys (LEA) kan liknas vid en ekonomisk marknadsundersökning. Hur stor del av den lokala ekonomiska tillgångarna spenderas i bygden och hur stor del läcker ut? Analysen visar på vad medvetna val av den lokala befolkningen kan göra för att upprätthålla och skapa lokal sysselsättning och tillväxt. Resultatet av lokalekonomiska analysen bör ligga till grund för upprättande av lokala och kommunala handlingsplaner.

Genom att göra en LEA så får man faktabaserad analys som ger en objektiv bild av läget och kan vara en grund för inriktningen och insatser i den framtida utvecklingen av bygden. Som underlag för analysen har vi använt det geografiska område som omfattas av postadressen Horndal.

Målgruppen för denna LEA är ordsbor, familjer som vill flytta hit, företagare, kommunala organ, politiker, ideella föreningar och hela lokalsamhället. Vi är många som vill att Horndal ska fortsätta att utvecklas och leva med nyinflyttning av familjer samt fler företag och vi känner alla att den potentialen finns. Samtidigt vet vi att de företag som redan verkar i Horndal kan utvecklas.

Vilken påverkan markköpet av företaget Google har på Horndals utveckling är svårt att överblicka. Med en LEA hoppas vi underlätta etableringar.

Horndals Historia

Horndal har fått sitt namn från det gammelsvenska ordet "horna" som betyder "å med horn", alltså en slingrande å. Sedan ligger byn i dalen mellan Fornby klint och Garpenbergsbergen, så därav namnet.

Här bedrev bergsmännen sin verksamhet efter Årängså med att göra järn under flera århundraden. Man fick inte fram så många ton men priserna var bra så lönsamheten var hög. I mitten på 1600-talet förändrades mycket för bergsmännen då kom en rik holländare, Isaac Kock, och köpte rättigheterna till Årängsås utlopp ur sjön Rossen. 1652 fick han privilegier på att tillverka järn i Horndal. Han adlades senare för sina bedrifter till Cronström, och den släkten drev verksamheten till 1861 då bruket såldes. Under den här tiden var det endast ca 30 personer som arbetade på bruket och endast på vårar och försomrar då vattentillgången var stor och kunde driva hamrar och hytta. Bruket ägde även en såg som man anlade vid Rossens strand.

De nya ägarna, Filip Bergendahl och Josef Michaeli, bildade Horndals Jernverks AB och började investera. I slutet på 1800-talet investerade man i ny teknik, martinprocessen, som gjorde att bruket kunde leva vidare. Konjunkturerna växlar genom åren och i mitten på 1920-talet var det kris i Horndal. Bruket räddades av den nybildade Fagerstakoncernen 1927 och levde vidare till 1979 då den internationella konkurrensen satte stopp för verksamheten.

Samhället var från början inte stort. Det låg kring själva bruket och i den nuvarande Horndalsbyn. Omkring år 1900 började horndalsborna bygga sina egna bostäder. Alla hade tidigare bott i brukets bostäder, men nu hade många tröttnat på det. Man började då att bygga uppe på åsen där man fick köpa mark av bönderna i Ingeborgbo. Detta utvecklades till ett stort samhälle med många hus och affärer och kallas än idag för Villahed. Som mest bodde det över 2000 personer i Horndal och bruket hade över 500 anställda. Samhället hade en mängd olika affärer, ett antal matvaru-butiker, bokhandlare, järnhandel, caféer, hotell, möbelaffär, skoaffärer, 4 st bensinmackar mm mm.

1978-79 förändrades allt. Assis snickerifabrik och bruket lades ner. Globaliseringen började göra sig gällande och verksamheterna gav inte tillräcklig lönsamhet. Många flyttade från orten och mycket av servicen försvann.

Numera växer nya industrier fram tack vare starka lokala entreprenörer och framtidstron har återvänt, man uppskattar det vi har, en väl fungerande dagligvaruhandel, skola, apotek, handelsträdgård mm. Nu växer samhället igen bl a tack vare goda kommunikationer.
Det gamla brukssamhället är redo att ta klivet in i det nya datasamhället.

Horndal idag

Horndal hade vid årsskiftet 2016/2017 en befolkning på 1 755 personer, helt jämt fördelat på kvinnor och män. Till detta ska Migrationsverkets ca 200 asylsökande också räknas.

De senaste åren har befolkningstalet ökat något främst bland yngre personer.

Medelåldern är 44,6 år och 20% bor i lägenheter. Medelinkomsten för en person var 226tkr och för hushållet 350tkr.

Egenföretagna är många (175 st) och många jobbar med skogs- och jordbruk. Många är snickare eller jobbar med handel.

Servicenivån är hög med tanke på samhällets storlek, vilket beror på att Horndal betraktas som en "centralort" för omliggande byar och att riksvägen går igenom samhället.

Tillverkningsindustrin är väl representerad med flera företag.

Företaget Googles köp av mark innebär en stor expansion av industriområdena.

Även ett rikt förenings- och kulturliv finns.

Horndal är beläget relativt centralt då det är 8-10 mil till Västerås, Falun och Gävle. Till Avesta är det ca 2,5 mil.

"Horndal mitt i naturen"

Servicen i Horndal

- Dagligvaruhandel
- Restauranger och café
- Affärer för inredning, kläder, bygghandel, el, apotek och djurfoder
- Tandläkare, hår- och fotvård
- Bensin och bilverkstad
- Vandrarhem och camping
- Skola 0 - 9 år, med förskola
- Idrottshall, simhall, badplats
- Tågstation (Örebro - Sandviken/Gävle)
- Buss till/från Avesta
- Återvinningscentral
- Brandstation
- Bibliotek och teater
- Ombud för post/paket/spel/alkohol
- Ett flertal industrier inkl Krångede som central plats för el-distributionen i Sverige.

Friluftsliv mm:

- Badplats
- El-ljusspår
- Cykelleder
- Vandringsleder
- Fotbollsplan
- Slalombacke
- Sportskytte
- Ädelfiske
- Ett rikt föreningsliv
- Återkommande kulturella event

Stora delar av området har fiber-anslutning idag.
Kommunalt vatten & avlopp
Fjärrvärme
Avgiftsfri kollektivtrafik

Kommersiell service

Servicen är mycket god för storleken av orten, detta pga Horndals upptagningsområde är stort och att riksvägen går igenom orten.

Betalmedel

- ta ut kontanter (JA)
- sätta in kontanter (NEJ)
- betala räkningar (NEJ)
- sätta in dagskassa (NEJ)

Livsmedel

- 1 butik med fullsortiment
- 1 mindre servicebutik

Drivmedel

- 1 station med bensin / diesel

Post o paket

- hämta/lämna Schenker/DHL (JA)

Apotek

- butik/recept/rådgivning (JA)

Hur försörjer vi oss?

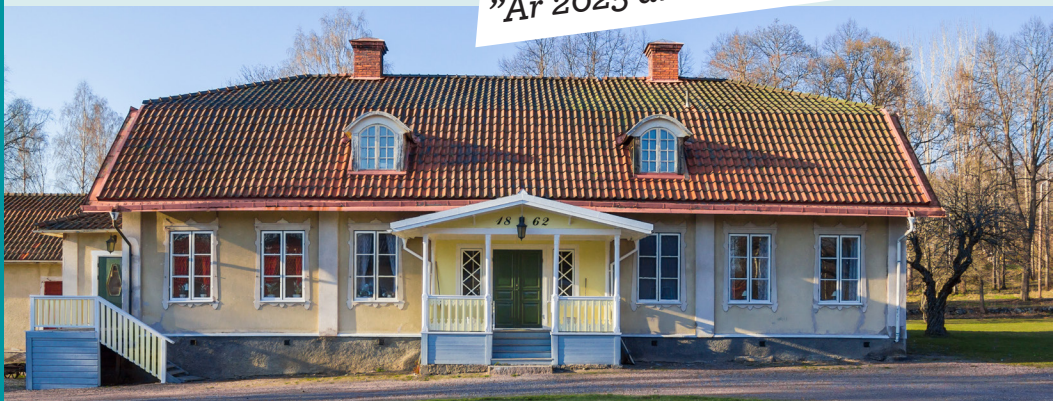
Arbetspendling

- Ca 40% bor och arbetar inom området
- Ca 60% bor och arbetar utanför området
- Ca 150 personer pendlar in till området.

Största näringsgrenarna, arbetsplatser

- Jord och skogsbruk
- Byggnadsverksamhet
- Handel

”År 2025 är vi 2025 invånare”

De största arbetsplatserna

- Avesta kommun
- BGC Plåt
- Dinair AB
- Enerco Mechpart AB
- Feal AB
- Horndals Komponent AB
- ICA Supermarket

*”Landsbygd med framtidstro,
där vill vi leva där vill vi bo”*

Möjligheter & potential

Vi har idag:

- Bra geografiskt läge ” nära till många större städer”
- Starkt socialt kapital med hög tillit mellan människor vilket skapar ett tryggt samhälle
- Höga naturvärden
- Bra allmänna kommunikationer
- Företag inom många branscher
- Bra service
- Bra skola och förskola

”2025 finns svaret
i Horndal”

Vad menar vi?

NÄR jag väljer att bo i Horndal så bor jag på en ort med goda kommunikationer där jag kan nå halva Sveriges befolkning på mindre än två timmar

NÄR jag väljer att bo i Horndal har jag naturen runt hörnet

NÄR jag väljer att bo i Horndal ingår jag i en social gemenskap där människor är öppna för utveckling och där jag kan gå ut på kvällen utan att känna oro

NÄR jag väljer att bo i Horndal bor jag på en levande landsbygd med många företag och en stor utvecklingspotential

NÄR jag väljer att bo i Horndal har jag tillgång till god service och ett rikt kulturutbud

Vision för Horndal 2025

”Horndal mitt i naturen, ett levande samhälle med attraktivt boende och framtidstro. Här finns alla möjligheter i världen!”

Boende

Vi har ett ökat utbud av olika boendeformer för alla åldrar. Attraktiva tomter finns att tillgå för den som vill bygga nytt. Allt för att människor ska kunna flytta till och bo kvar i Horndal.

Jobb

De befintliga företagen har växt och flera nya företag har startats vilket har skapat nya arbetstillfällen. Ett företags- och kontorshotell har byggts som bl.a. tack vare snabbt och säkert bredband gör Horndal till ett fullgott alternativ till större orter.

Besöksnäring

Horndal använder sin resurs som en del av ett biosfärområde till att utveckla naturturism. Detta ger nya entreprenörer möjlighet att utveckla verksamhet för jobb och sysselsättning samtidigt som Horndals befintliga näringsliv drar nytta av denna utveckling.

Välkommen till Horndal
www.horndal.se

COMPANION
KOOPERATIV UTVECKLING

Region
Gävleborg

Europeiska jordbruksfonden för
landbyggnadsutveckling - Europa
investerar i landsbygdsområden